

MASEHET ORAYOT PEREK 1: ORU BET DİN

Masehet Orayot

Yaprak *Masehet Orayot*, Talmud Bavli’de yaprak adedi açısından en küçük *masehet*lerden biridir. Yalnızca on üç yaprak içerir, ama doğrusunu söylemek gerekirse, *Gemara* kısmı, yirmi üç yaprak içeren *Masehet Makot*’tan yalnızca üçte biri kadar kısadır ve bunun sebebi de *Masehet Orayot*’ta *Tosafot* açıklamalarının son derece az olmasıdır. Dolayısıyla yapraklar içinde *Gemara* kısmı daha geniş bir alana yayılmakta bu da *masehet*teki yaprak sayısını azaltmaktadır.

2

Masehet Orayot’un bu ismi almasının sebebi, başka konuların yanında, *bet dinin* hata sonucu verdiği bazı *alaha* talimatlarını (İbranice: *orayot*) ve bu hatalar sonucunda yanlışlıkla ihlal edilen yasakları ele almasıdır. *Masehet Orayot* bu gibi durumlarda kefaret yollarının neler olduğunu öğretmektedir. Bu kefaret yollarını ele alırken, *masehet* ayrıca *Hatat-korbanı* ile ilgili kurallara da değinmektedir.

İhlalde Bulundum, Ama *Korban* Yükümlülüğüm Yok. Kimim Ben?

Yaprak *Melamed* Rabi Şimşon... Evet, onu özlediğinizi biliyoruz; kısa bir tatile çıkmıştı ve şimdi tüm enerjisiyle geri döndü.

3

Rabi Şimşon henüz sınıfa bile girmemişti ki, çocuklar hemen onun etrafını sardı: “Rabi Şimşon! Rabi Şimşon! Bilmece! Bilmece!” İyi kalpli Rabi Şimşon başını ellerinin arasına alarak kısa bir süre düşündü ve saniyeler içinde bilmeceyi hazırladı:

“İhlalde bulundum, ama *korban* yükümlülüğüm yok. Kimim ben?”

Masehetin ilk *alahası*, *bet dinin* hata sonucunda Tora’nın yasaklarından birinin ihlaline yol açacak bir karar vermesi halinde nasıl davranılacağını ele almaktadır. Halk *bet dinin* hataya düştüğünü bilmeyerek bu talimata göre hareket etmiş ve yasağı ihlal etmiştir. Örneğin, *bet din* hata sonucunda belirli bir kan türünü yemenin serbest olduğuna karar vermiştir ve Yahudilerin çoğu *bet dinin* bu kararı doğrultusunda o kanı yemişlerdir. Kanı yiyen kişilerin, kasıtlı olarak değil yanlışlıkla bu ihlalde bulunduklarına şüphe yoktur. Normal şartlarda Tora’nın böyle bir yasağını kasıtsız olarak ihlal eden bir kişiyle ilgili kanun nedir? Bir *Hatat-korbanı* getirmelidir. Ama şimdi verdiğimiz örnekte Tora, kasıtsız ihlalde bulunan kişilerin *Hatat-korbanı* getirmekten muaf olduklarını ve bu durumda *Hatat-korbanı* getirme yükümlülüğünün, hatalı karar vermiş olan *bet dine* ait olduğunu öğretmektedir.

Kralımız Gibisi Yok, Kurtarıcımız Gibisi Yok (devam)

Onkelos hiç paniğe kapılmadı. Öğrendiği pasuklardan bazılarını askerlerin önünde okumaya, bunları onlara açıklamaya başladı ve Yisrael’in Tanrı’sının bir benzerinin var olmadığını ve sadece O’na ibadet etmek gerektiğini onlara açık bir şekilde kanıtladı.

Onkelos’un sözleri askerlerin yüreklerinde yer etti ve kendilerini gönderen imparatora geri dönmeyip onlar

da Onkelos’a katıldılar.

İmparator olanları duydu ve iyice köpürdü. Başka bir bölük asker çağırdı ve emriyle, Onkelos’u derhal getirmeleri için onları gönderdi. “Ama bakın sizi uyarıyorum!” diye ekledi imparator. “Onunla sohbete girmeyin. Sadece onu almaya geldiğinizi bildirin, ama bunun ötesinde onunla tek kelime konuşmayın!”

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
75’te

Unutkanlık ve Hata Arasındaki Fark

Yaprak

4

Önceki yaprakta, *bet dinin*, hata ederek, yasak olan belirli bir davranışın yasak olmadığını söylemesi sonucunda halkın çoğunluğu buna dayanarak yasağı ihlal ettiği takdirde, bireylerin *korban* getirmekten muaf olduğunu öğrenmiştik.

Bu yazımızda bu *alaha* hakkında bazı önemli ayrıntıları öğreneceğiz. Her şeyden önce bu *alaha* her durumda geçerli değildir.

Dikkat edin! Eğer *bet din* bir duyuruda bulunup “Değerli kardeşlerimiz! Bugünden itibaren (*has veşalom*) Şabat’ı korumaya gerek yok!” derse bu bir “hata” değil “unutkanlık” sınıfındadır. *Bet din* Tora’da açıkça yazılı olan bir kuralı – Şabat gününü titizlikle koruma gereğini – unutmuştur, gözden kaçırmıştır. Böyle bir durumda *bet dinin* bu talimatına dayanarak Şabat’ı ihlal eden bir kişi, kasıtsız davranmış olsa da, buna rağmen bir *Hatat-korbanı* getirmekle yükümlüdür, çünkü bu talimat bir hatadan değil, unutkanlıktan kaynaklanmıştır. *Hatat-korbanı* getirme konusundaki muafiyet yalnızca *bet dinin* “hata” sonucu verdiği yanlış bir talimat nedeniyle yapılan ihlallerde geçerlidir.

Hata derken kastedilen nedir? *Alahanın* ayrıntıları hakkındaki bir hata. Başka bir deyişle: *Bet din*, verdiği talimatla bir *alahayı* kökünden söküp atmakta değil, sadece yasak olan belirli bir ayrıntının serbest olduğunu söylemektedir. İşte böyle bir durum “hata” sınıfındadır. Örneğin, *bet din* “Şabat’ı korumak zorundayız, ama bugünden itibaren Şabat günü tarla sürmek serbest” derse, böyle bir durumda *bet din* Şabat emrini kökünden sökmüş değildir; sadece Şabat *alahaları* dâhilindeki bir *alaha* konusunda hataya düşmüştür. Ve eğer Yahudilerin çoğunluğu *bet dinin* bu talimatı yüzünden Şabat günü tarlalarını sürdülerse, bunu yapan kişiler *Hatat-korbanı* getirmekten muaftır. Rambam’ın verdiği hüküm bu yöndedir (*İlhot Şegagot* 14:2).

Kim Kimdir?

Yisrael’in Büyükleri

Güney Fransa’da yaşamıştır. Başlıca eseri “*Bet A-Behira*” adlı kitaptır. A-Meiri bu kitapta, Talmud’daki konuları basit anlamlarına göre düzenli bir şekilde açıklamış ve kendisinden önceki açıklama ve *alaha* otoritelerinin sözlerini özetlemiştir. Diğer eserleri arasında “*Magen Avot*”, “*Hibur A-Teşuva*”, “*Kiryat Sefer*”, *Teilim* ve *Mişle* kitaplarına tefsirler ve Talmud hakkında orijinal açıklamalar sayılabilir (ancak bunların sadece az bir kısmı günümüze ulaşabilmiştir). A-Meiri, felsefe ve bilime ilgi duyardı. Rambam’ın tarzını desteklemekteydi ve Raşba’nın felsefe öğrenimine karşı

koyduğu *herem* kararına karşı çıkmıştı. A-Meiri’nin en ünlü özgün öğretilerinden biri, diğer halklara yönelik bakış açısıyla ilgilidir. Kendisi, kendi neslinde yaşayan yabancı ulusların, *Talmud* ve *Mişna* dönemi Hahamlarımızın zamanındaki putperestlere göre çok daha uygar olduklarını ve bu nedenle onlara yönelik yaklaşımın daha olumlu olması gerektiğini öne sürmüştür. Bununla birlikte, onun bu sözleri, sadece o dönemdeki Hristiyanların baskısından duyduğu endişeyle yazdığını, ama bu konudaki gerçek görüşlerini yansıtmadığını öne sürenler vardır.

Rabi
Menahem
A-Meiri
(1249-1315)

“Yeni Avlu” Nedir?

Yaprak

5

Divre Ayamim kitabında (II 20:5), Kral Yeoşafat’ın döneminde Moav ve Amon halklarının Yeoşafat’a karşı savaşa çıktıkları ve kralın oruç ve dua ilan etmesiyle birlikte herkesin “yeni avlunun önünde” dua etmeye geldiği anlatılmaktadır.

Bu yaprakta öğrenilen *Gemara*, bahsi geçen yerin neresi olduğunu ve buraya neden “yeni avlu” adının verildiğini açıklamaktadır.

Herhangi bir sebeple *tame* olmuş herkes, arınma sürecinin bir parçası olarak bir *mikveye* dalmalıdır. Duruma göre diğer bazı işlemlerle birlikte kişi bu şekilde arınmış olur. Bazı *tuma* durumlarında, *tame* kişinin *mikveye* dalmadan önce başka şeyler yapması da gerekebilir. Ama sonunda, *tame* olan herkes arınma sürecinin bir parçası olarak mutlaka *mikveye* dalmalıdır. *Tame* kişi *mikveye* dalma işlemini (İbranice: *tevila*) yaptığı zaman, hemen o anda *taor* (manevi açıdan saf) duruma gelmiş olmaz. Arınma süreci, günün sonunda güneşin batmasıyla birlikte tamamlanır. Bu nedenle, *mikveye* dalmış bir kişi “*tevul yom*” (gün içinde *tevila* işlemini yapmış) olarak adlandırılır – *mikveye* dalmıştır, ama bunun yanında günün sona ermesini de beklemelidir ve arınma süreci o zaman tamamlanmış olacaktır.

Tora kanununa göre, bir *tevul yomun* Bet-Amikdaş’a girmesi hâlâ yasak olmasına rağmen, böyle biri Ar A-Bayit’e (Tapınak Tepesi) girip Bet-Amikdaş’ın sınırına kadar gelebilir. Ancak kutsal Hahamlarımız bir *tevul yomun* Ar A-Bayit’e de girmesini yasaklamışlardır. Bu nedenle Ar A-Bayit “yeni avlu” diye adlandırılmıştır – çünkü burası, Hahamlarımızın, hakkında “yeni” bir *alahayı* öngördükleri bir “avlu” sınıfındadır (Raşi’nin *Yevamot 7b* açıklamaları).

Oraat Şaa

Yaprak

6

Bu yazımızda “*oraat şaa*” kavramı hakkında bilgi alacağız. *Oraat şaa*, tam olarak “zamanın gerektirdiği bir talimat” anlamına gelir ve belirli bir durumda Tora’nın bir yasağının, geçici bir süre için ihlal edilmesi yönündeki bir talimattır.

Tanrı’nın görevlendirdiği ve halk tarafından gerçek bir peygamber olarak tanınmış olan bir peygamber, bazı özel durumlarda Tora’nın belirli bir yasağının ihlal edilmesi yönünde talimat verme yetkisine sahiptir. En ünlü *oraat şaalardan* biri, Peygamber Eliyau tarafından Karmel Dağı’nda verilmiştir. O dönemde halkın çoğunluğu putlara tapmaktaydı ve Eliyau, halkı doğru yola getirme amacıyla Karmel Dağı’na topladı. Orada bir *mizbeah* kurup üzerinde bir *Ola-korbanı* gerçekleştirdi. Aynı şekilde putperestler de kendileri için bir *mizbeah* kurarak orada kendi kurbanlarını yaptılar. Ama göklerden gelen bir ateş Eliyau’nun *korbanını* yakınca, herkes *A-Şem*’in gerçek Tanrı olduğunu anladı ve *teşuva* yaptı.

Normal şartlarda Karmel Dağı’nda *korban* yapmak yasaktı, çünkü genel olarak Bet-Amikdaş’ın dışında *korban* yapılamaz. Ama bir peygamber, gerekli bazı özel durumlarda, Yisrael halkını doğru yola döndürme amacıyla, Tanrı’nın onuru için bir yasağın ihlalini geçici olarak serbest kılma yetkisine sahip olduğundan, Eliyau bu şekilde davranabilmiştir.

MASEHET ORAYOT PEREK 2: ORA KOEN MAŞIAH

Koen Gadol'un Göreve Atanmasında İki Olası Yöntem

Yaprak

7

Bu yaprakta öğrenilen *Gemara*'da “*Koen Maşiah*’ın *korbanı*” üzerinde durulmaktadır. Nedir bu *korban*?

Bir Koen Gadol belli bir kategorideki bir yasağı ihlal ettiği takdirde normal bir *Hatat-korbanı* değil, ayrıntılarını *Masehet Zevahim*’de okuduğumuz, kendine has kanunlara sahip, farklı bir *Hatat-korbanı* getirir. Buna “*Hatat Koen A-Maşiah*” (“*Koen Maşiah*’ın *Hatat-korbanı*”) adı verilir. “*Koen Maşiah*” nedir?

Bir Koen Gadol iki şekilde göreve atanabilir:

İlk Olasılık: Göreve atanacak olan Koen, Moşe Rabenu’nun hazırlamış olduğu özel mesh yağı ile meshedilir ve bu yolla Koen Gadol olarak atanmış olur. Bu şekilde göreve atanmış bir Koen Gadol’a “*Koen Maşiah*” (veya “*Koen Maşuah*”) – “meshedilmiş Koen” – adı verilir.

İkinci Olasılık: Göreve atanacak olan Koen’e, Koen Gadol’un sekiz özel giysisi giydirilir, bu şekilde Bet-Amikdaş’ta görev yapar ve böylece Koen Gadol olarak göreve atanmış olur. Bu yöntemle göreve atanan bir Koen Gadol’a “*Koen Merube Begadim*” – “giysileri arttırılmış olan Koen” adı verilir. Bunun sebebi, normal bir Koen’in dört giysi giymesi, bir Koen Gadol’un ise buna ek olarak dört giysi daha giymesidir. Mesh yağı tarihin bir aşamasında gizlenmiştir ve sonraki dönemlerde Koen Gadollar sadece bu yöntemle göreve atanmışlardır.

Yisrael’e Mara’da On Mitsva Emredilmiştir

Yaprak

8

Bene-Yisrael Mısır’dan çıktıklarında henüz Tora’yı almamışlardı. O dönemde yalnızca Noah’ın soyuna – yani tüm insanlığa – verilmiş olan yedi *mitsva*dan sorumluydular.

Bu yaprakta *Gemara* “Yisrael’e Mara’da on *mitsva* emredilmiştir” diye öğretmektedir.

Kim Kimdir?

Yisrael’in Büyükleri

Büyük açıklama otoritelerindendir. Çok önemli ve Yahudi *alahasının* şekillenmesinde çok büyük etki sahibi olan bir *posektir*. Almanya’da doğmuştur ve Rottenburg’lu Maaram’ın öğrencilerindendir. Maaramhapsedildikten sonra Worms cemaati hahamı olarak yerine Roş geçmiştir. Oradaki Yahudilerin durumu ağırlaşınca Roş, Almanya’yı terk ederek İspanya’ya geçme konusunda eline geçen bir fırsatı değerlendirmiştir. Oradaki Yahudi cemaatleri onu büyük bir onurla karşılaştılar ve büyük bilgeliğini takdir etmişlerdir. Roş bu şekilde Aşkenaz

ve Sefarad *alaha* ekollerini bir araya getirmeye nail olmuştur.

Roş’un en önemli eseri, Talmud’a yaptığı açıklamalardır. Bu eserinde Roş, çeşitli konulardaki *alahaları* açıklığa kavuşturmuş ve son kararını vermiştir. Bu kararlar, Rif’in ve Rambam’ın kararları ile birlikte “*Şulhan Aruh*”un temelini oluşturmuştur. Roş, *Tosafot* açıklamaları ve Tora’ya açıklamalar da yazmış, ayrıca *musar* (Yahudi etiği) ve Tanrı korkusu konularını ele alan “*Orehot Hayim*” adlı bir eser de vermiştir.

**Rabenu
Aşer
[Roş]
(1250-1327)**

Kendileri için mucizevi bir şekilde yarılan Yam Suf'tan (olasılıkla Kızıldeniz) çıkmalarının ardından "Mara" adlı bir yere gelmişler ve Kutsal ve Mübarek Tanrı orada onlara on *mitsva* emretmiştir.

Bunların yedisi, daha önce de sorumlu oldukları, Noah'ın soyuna verilmiş olan yedi *mitsva*ydı (bkz. V. Kitap, sayfa 167), ama Yisrael halkının bunları yeni bir halk olarak tekrar üstlenmesi gerekiyordu. Bu yedi *mitsva*ya ek olarak Tanrı onlara üç yeni *mitsva* vermiştir: **a.** Tora'nın hukuk kuralları. **b.** Anne ve babaya saygı gösterme *mitsvası* (*kibud av vaem*). **c.** Şabat'ı gözetmek.

Bunu nereden biliyoruz?

Tora'da, Bene-Yisrael'in Mara'da olduğu dönem anlatılırken şöyle denmektedir: "[Tanrı] orada ona [=halka] **hok (hüküm) ve mişpat (yargı) koydu**" (Şemot 15:25). Başka bir deyişle Tora'nın hukuk kuralları orada verilmiştir. Peki, *kibud av vaem* ve Şabat *mitsvalarını* da Mara'da aldığımızı nereden biliyoruz? Sinay Dağı'nda On Emir'i almamızla ilgili olarak Tora'da şöyle denmektedir: "**Tanrın A-Şem'in sana emretmiş olduğu gibi Şabat gününü koru... babanı ve anneni onurlandır**" (Devarim 5:12, 16). Ama On Emir Yisrael'e ilk kez söylendiğine göre, Tanrı bu emirleri nerede emretmiş olabilir? Buradan, söz konusu iki *mitsvanın* da Tanrı'nın Mara'da halka vermiş olduğu kurallara dâhil olduğunu öğreniyoruz.

Altın Dolu Maden

Yaprak

9

Bu yazımızda oldukça ilginç bir olayı göreceğiz, ama onu anlatmadan önce, söz konusu olayla bağlantılı bir *alahayı* öğrenelim.

Kutsal Tora'mızın bir Koen Gadol ile ilgili olarak öngördüğü *alahalardan* birine göre, Tora Koen Gadol'u "**kardeşlerinden büyük olan Koen**" diye nitelendirmektedir (Emor *perası*, Vayikra 21:10). Tora

Koen Gadol'un, "**kardeşlerinden büyük**" olduğunu söylerken ne demek istemektedir?

Hahamlarımız bunu şöyle açıklarlar: Koen Gadol seçilirken, Koenler içinde diğerlerine göre daha seçkin niteliklere sahip birini seçmek gerekir: iyi görümlü, kuvvetli, akıllı ve zengin. Başka otoritelerin bu pasuktan çıkardıkları bir başka kurala göre, eğer zengin olmayan bir Koen seçilmişse, o zaman "**kardeşleri**" – yani halkın geri kalanı – onu zenginleştirmek için kendi paralarıyla katkıda bulunmalıdırlar. Buna göre ifade "**kardeşlerinden – yani kardeşleri tarafından – büyük** [=zengin ve nüfuz sahibi] kılınmış olan Koen" şeklinde anlaşılır.

Tosefta (Yoma perek 1) bir olay anlatır: Bir keresinde, Koen Gadol olarak Pinhas adında bir Koen'i seçmişlerdi. Pinhas geçimini taş ocağında çalışarak kazanıyordu. Toplumun liderleri ona Koen Gadol olarak seçildiğini müjdelemeye geldiğinde de madende taş yontmaktaydı. Liderler onu zenginleştirmek için hemen orada, kayalarda açmış olduğu çukuru altınla doldurdular!

MASEHET ORAYOT
PEREK 3:
KOEN MAŞIAH

Denizcileri Şaşırtan Yıldız

Yaprak
10

Uzun yıllar önce denizciler yalnızca yıldızlara bakarak denize açılırlardı. Uzun deniz yolculuklarına çıktıkları zaman etrafta gördükleri tek şey deniz olurdu; sanki her taraflarını sudan yapılmış devasa bir halı kaplıyor gibiydi. Günümüzde yönü kolayca bulmayı sağlayan gelişmiş araçlar kullanılmaktadır, ama geçmişte yön tayini yıldızların gökyüzündeki konumlarına göre yapılırdı.

Gemara bir keresinde Raban Gamliel ve Rabi Yeoşua'nın Erets-Yisrael dışında bir yolculuğa çıktıklarını anlatmaktadır. Raban Gamliel yanında ekmek getirmişti. Rabi Yeoşua'nın yanında ise, ekmekten daha uzun süre dayanan bir miktar irmik de vardı. Deniz yolculuğu beklenenden daha uzun sürdü ve Raban Gamliel'in ekmeği zamanla tükendi. Rabi Yeoşua da, daha dayanıklı olan irmiği onunla paylaştı.

Kim Kimdir?

Yisrael'in Büyükleri

Rişonim Dönemi'nin büyük Sefarad (İspanya) hahamlarındandır. Keskin zekâsı ve açık, anlaşılır lisanıyla ünlenmişti. Ritba, Saragosa cemaatinde *dayan* olarak görev yapmıştır. Barselona'da Raa ve Raşba'nın yanında Tora öğrenmiştir ve henüz hocalarının sağlığında uzman bir *talmid haham* ve *alaha* otoritesi olarak tanınmıştır. Başlıca eseri, *yeşivalardaki* öğrenimde bugüne kadar bir temel taşı olarak kabul edilen Talmuda açıklamalarıdır.

Farklı cemaatlere mensup çok sayıda Yahudi ve yine, başka *bet dinler*, birçok *alaha* sorusuyla ona başvururdu. Bu

sorulara verdiği cevaplar onun soru-cevap eserinde yer almaktadır.

Ritba, aralarındaki yaklaşım farklılıklarına rağmen hem Rambam'ı hem de Ramban'ı takdir ederdi. Kendisi felsefeyle uğraşmış, hatta Rambam'ın *More A-Nevochim* kitabını Ramban'ın eleştirilerine karşı savunan "*Sefer A-Zikaron*" adlı kitabı yazmıştır. Bunların yanında Pesah *Agadası* için bir açıklama yazmış ve bir *deraşa* eseri oluşturmuştur. Ancak bu kitap günümüze kadar ulaşamamıştır.

**Rabi Yom
Tov ben
Avraam
Elasevili
[Ritba]
(1250-1330)**

Raban Gamliel, Rabi Yeoşua'ya "Yolda bu kadar gecikeceğimizi baştan bildiğin için mi ekmeğin yanında ırmık de getirdin?" diye sordu.

Rabi Yeoşua ona şöyle dedi: "Yetmiş yılda bir parlayan bir yıldız vardır. Ortaya çıktığı zaman denizcilerin şaşırmasına neden olur ve onlar da bu yüzden yönlerini tayin ederken hata yaparlar. Denize açıldığımızda bu yıldızın belirebileceğini düşündüm ve bu nedenle yanımda uzun süre bozulmayan türden yiyecek getirdim."

Gemara, Raban Gamliel'in öğrencilerinden ikisinin harikulade bilgeliğini anlatmaktadır. Bu öğrenciler, çeşitli yöntemler kullanarak denizde kaç damla su olduğunu hesaplayabiliyordu! Söz konusu iki öğrenci Rabi Elazar ben Hisma ve Rabi Yohanan ben Gudgeda'dır.

Kral Tsidkiyau – Şalom

Yaprak

11

Gemara I. Bet-Amikdaş döneminin sonlarına doğru hüküm sürmüş birkaç kralı saymaktadır. Bunların en sonuncusu Kral Tsidkiyau'ydu. *Gemara* bu kralın aynı zamanda "Şalom" ismiyle de anıldığını söylemektedir, çünkü Tanrı'nın huzurunda, eylemleriyle "kusursuz" (İbranice: *muşlam*) biriydi. Kral Tsidkiyau yalnızca tek bir günah işlemişti:

Yirmi bir yaşındayken tahta çıkmış ve Nevuhadnetsar'a, ona baş kaldırmayacağına dair yemin etmişti. Nevuhadnetsar Babil İmparatoruydu ve çöken Asur imparatorluğunu Medlerle birlikte paylaşmıştı. Asur egemenliği altındaki ülkelerin bir kısmı Medlerin eline geçerken, aralarında Erets-Yisrael'in de bulunduğu diğer kısım Nevuhadnetsar'ın yönetimi altına girmişti.

Bir süre sonra Tsidkiyau, Nevuhadnetsar'a isyan etmek istedi. Peygamber Yirmeyau bunu yapmaması için onu uyardı, ama Tsidkiyau onu dinlemedi. Bunun üzerine Nevuhadnetsar Erets-Yisrael'e geldi, Yerusalayim'i ve Bet-Amikdaş'ı yıktı ve Yeuda toprakları sakinlerinin çoğunu Babil'e sürdü. Bu olay, dünyanın yaratılışının 3339 yılında meydana gelmiştir.

Tora Sevinci Gibi Sevinç Yoktur

Yaprak

12

Kutsal *Amora* Rava karmaşık bazı *alaha* meseleleriyle ilgili bir soruda şüpheye düşmüştü. Bu soruda kararın nasıl verilmesi gerektiğini bilmiyordu. Bu sorudan haberdar olan Rav Papa bir keresinde Rav Nahman'ın oğlu Una ile karşılaştı ve bu soru hakkındaki şüpheyi onunla paylaştı. Una ona, Hahamlarımızın bu soruya cevap sağlayan bir *deraşa* öğretileri olduğunu söyledi.

Rav Papa o kadar heyecanlanmıştı ki, Tora sevincinin büyüklüğüyle kalkıp Una'yı başından öptü; hatta onu kendi kızına eş olarak aldı!

Kralımız Gibisi Yok, Kurtarıcımız Gibisi Yok (*devam*)

Silahlı bölük geldi. Birkaç asker Onkelos'u yakaladı ve onunla birlikte yola koyuldu. Kısa bir mesafe ilerledikten sonra Onkelos "Size ilginç bir şey anlatmak istiyorum!" dedi. Merakları uyanan askerler hemen kulak kabarttılar ve onu dinlemeye başladılar. "Dünyanın normal halinde," diye söze başladı Onkelos, "mevki sahibi kişiler bir yolculuğa çıktıkları zaman sabit bir düzen

vardır. Daha düşük rütbeli bir memur, kendisinden daha yüksek mevkideki yetkilinin yolunu aydınlatmak için bir meşale tutar. Buna karşılık o yetkili de kendisinden bile daha yüksek rütbeli biriyle birlikteyken bu sefer meşaleyi o tutar. Ve en yüksek rütbeli bakan da, elindeki meşaleyle bizzat majesteleri kralın yolunu aydınlatır..."

Hahamlarımızdan
MAASELER

Devamı
79'da

Bu yaprakta harika bir mucizeden de bahsedilmektedir. İlk Koen Gadol olan Aaron'un sakalında, iki muhteşem pırlantayı andıran iki parlak damla vardı! Bu iki damla, Aaron'un sakalına, Moşe Rabenu onu mesh yağı ile Koen Gadol olarak meshettiği zaman gelmişti. Moşe Rabenu bunu gördüğünde içini bir endişe kaplamıştı: "Acaba, Tanrı korusun, kutsal yağı yanlış mı kullandım da Aaron'un sakalına bu yağdan damladı?" diye düşünüyordu. Ama Kutsal ve Mübarek Tanrı ona endişelenmesine gerek olmadığını ve mesh yağını gerektiği gibi kullandığını söyledi.

Kutsal *Zoar* kitabında, bu iki damlanın, yazılı Tora (*Tora Şebihtav*) ve sözlü Tora'yı (*Tora Şebeal Pe*) ima ettiği belirtilmektedir.

Bir *Talmid Haham*'ın Yüksek Düzeyi

Yaprak

13

Bazen, iki farklı olasılıktan birini seçmek zorunda olduğumuz nahoş durumlarla karşı karşıya kalabiliriz. Bu yaprakta *Mişna* ve *Gemara* bu gibi birkaç durumu ele almaktadır ve biz de Rambam'ın bu konularda vermiş olduğu *alaha* hükümlerini öğreneceğiz (*İlhot Matenot Aniyim* 8:15): Eğer biri erkek biri de kadın olan iki fakir varsa ve her ikisi de yiyecek veya giysi satın almak için paraya ihtiyaç duyuyorsa, tabii ki biz her ikisine de yardım etmek isteriz. Ama ya elimizde sadece birine yetecek kadar para varsa? Parayı hangisine vermemiz gerekir?

Rambam'ın vardığı hükme göre para kadına verilmelidir, çünkü bir kadın, kapı kapı dolaşıp *tsedaka* istemekten, bir erkeğin duyacağından daha fazla utanç duyar.

Mişna buna benzer şekilde farklı öncelik sıralamalarını saymaktadır. Bunlardan birine göre, bir *talmid haham*, *talmid haham* olmayan bir Koen Gadol'dan, hatta bir kraldan bile daha önceliklidir! Neden? Çünkü her *talmid haham*, bir kraldan bile daha özeldir! *Gemara* buna örnek vermektedir: Eğer bir kral ölürse, Yisrael halkına mensup herhangi bir kişi onun yerine kral olabilir. Ama bir *talmid haham* öldüğü zaman, ardında bıraktığı boşluğu dolduracak kimse yoktur. *Baruh A-Şem*, başka *talmid hahamlar* da vardır, ama bir tanesi artık eksiktir.

Tora, her şeyden önce gelir!

Roş Yeşiva Olmayı Reddetti

Yaprak

14

Seder Nezikin'i (*Mişna* ve *Gemara*'nın "Zararlar" faslı) kapatan *Masehet Orayot* bu yaprakta sona ermektedir.

Gemara, Rav Yosef'in müthiş tevazuu hakkında bir olay anlatmaktadır. Babil yeşivasının başına bir *roş yeşiva* atamak gerekiyordu ve hahamlar, bu göreve Rav Yosef'i mi, yoksa Raba'yı mı atamaları gerektiği konusunda tereddüt içindeydiler. Babil'deki Yahudiler, bu konudaki kararı vermeleri için Erets-Yisrael'deki hahamlara mesaj gönderdiler ve onlar da yeşivanın başına Rav Yosef'in geçmesine karar verdiler. Buna rağmen, Rav Yosef, büyük tevazuu ile bu göreve atanmayı reddetti ve bu nedenle yeni *roş yeşiva* Raba oldu.

Raba yirmi iki yıl boyunca *roş yeşiva* görevinde bulundu ve onun vefatından sonra yeşivanın başına Rav Yosef atandı.

Gemara'nın anlattığına göre, Rav Yosef'in vefatından sonra hahamlar, yeşivanın başına kimin geçeceği konusunda dört aday arasında kararsızlığa düştüler. Sonunda, bu dört adaydan hangisi, çürütülemeyecek bir *alaha* söyleyebilirse göreve onun getirilmesine karar verdiler. Bu dört *talmid haham*dan biri olan Abaye, çürütülemeyecek bir *alaha* söyleyince, yeni *roş yeşiva* olarak atandı.

